

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом від „___” 20__ р.
№ _____

Ректор _____ В. С. Бакіров

«___» _____ 20__ р.

Тимчасовий стандарт вищої освіти

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ Другий (магістерський) рівень _____
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ Магістр _____
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ _____ 10 – Природничі науки _____
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____ 105 – Прикладна фізика та наноматеріали _____
(код та найменування спеціальності)

Затверджено вченою радою університету “_____” _____ 20__ року,
протокол №__

І. Преамбула

Тимчасовий стандарт Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна другого (магістерського) рівня
галузі знань 10 – Природничі науки
спеціальності 105 – Прикладна фізика та наноматеріали
розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Гірка Ігор Олександрович	Декан фізико-технічного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна	Д.ф.-м.н., професор кафедри загальної та прикладної фізики, член-кор. НАН України
Середа Костянтин Миколайович	Заст. декана фізико-технічного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна з навчальної роботи, доцент кафедри прикладної фізики та фізики плазми	К.ф.-м.н., ст.н.с. зі спеціальності 01.04.08 – фізика плазми
Литовченко Сергій Володимирович	Завідувач кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій	Д.техн.н., професор кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій
Трусова Валерія Михайлівна	Завідувачка кафедри ядерної та медичної фізики	Д.ф.-м.н., доцент кафедри ядерної та медичної фізики
Ходусов Валерій Дмитрович	Професор кафедри теоретичної ядерної фізики та вищої математики ім. О.І. Ахієзера	Д.ф.-м.н., професор кафедри теоретичної ядерної фізики
Баранник Євген Олександрович	Професор кафедри ядерної та медичної фізики	Д.ф.-м.н., професор кафедри ядерної та медичної фізики
Гаркуша Ігор Євгенійович	Завідувач кафедри прикладної фізики та фізики плазми (Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут», заст. генерального директора з наукової роботи)	Д.ф.-м.н., професор зі спеціальності 01.04.08 – фізика плазми, член-кор. НАН України
Шульга Микола Федорович	Завідувач кафедри теоретичної ядерної фізики та вищої математики ім. О.І. Ахієзера (Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут», генеральний директор)	Д.ф.-м.н., професор зі спеціальності 01.04.02 – теоретична фізика, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України
Азаренков Микола Олексійович	Проректор ХНУ імені В.Н. Каразіна з науково-педагогічної роботи, професор кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій	Д.ф.-м.н., професор кафедри загальної та прикладної фізики, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України
Шульга	Декан факультету радіофізики,	Д.ф.-м.н., професор кафедри

Сергій Миколайович	біомедичної електроніки та комп'ютерних систем ХНУ імені В.Н. Каразіна	теоретичної радіофізики
Думін Олександр Миколайович	Заступник декана факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем ХНУ імені В.Н. Каразіна з навчальної роботи	К.ф.-м.н, доцент кафедри прикладної електродинаміки
Чорногор Леонід Феоктистович	Професор кафедри космічної радіофізики, голова методичної комісії факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Д.ф.-м.н., професор кафедри космічної радіофізики
Бутрим Олександр Юрійови	Провідний науковий співробітник кафедри теоретичної радіофізики	Д.ф.-м.н., доцент кафедри теоретичної радіофізики
Маслов Вячеслав Олександрович	Завідувач кафедри квантової радіофізики	Д.ф.-м.н., професор кафедри квантової радіофізики
Берест Володимир Петрович	Завідувач кафедри молекулярної та медичної біофізики	К.ф.-м.н., доцент кафедри молекулярної та медичної біофізики
Аркуша Юрій Васильович	Професор кафедри фізичної і біомедичної електроніки та комплексних інформаційних технологій	Д.ф.-м.н., професор кафедри фізичної і біомедичної електроніки та комплексних інформаційних технологій
Горобець Микола Миколайович	Завідувач кафедри прикладної електродинаміки	Д.ф.-м.н., професор кафедри прикладної електродинаміки
Немченко Костянтин Едуардович	Завідувач кафедри комп'ютерної фізики	Д.ф.-м.н., професор за кафедрою теплофізики, молекулярної фізики та енергоефективності
Ткаченко Віктор Іванович	Завідувач кафедри фізики нетрадиційних енерготехнологій та екології	Д.ф.-м.н.
Чаговець Валерій Костянтинович	Професор кафедри теплофізики, молекулярної фізики та енергоефективності	Д.ф.-м.н.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	10 – Природничі науки
Спеціальність	105 – Прикладна фізика та наноматеріали
Обмеження щодо форм навчання	Використовується лише денна (очна) форма навчання
Освітня кваліфікація	Магістр прикладної фізики та наноматеріалів
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Магістр Спеціальність – 105 Прикладна фізика та наноматеріали Спеціалізації – (зазначити назви спеціалізацій, за наявності) Освітні програми – «Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми»; «Прикладна фізика»; «Медична фізика»; «Medical Physics (the English language of instruction)»; «Радіофізика і електроніка»; «Біофізика»; «Прикладна фізика енергетичних систем»; «Прикладна фізика нетрадиційної енергетики»; «Комп'ютерна фізика»
Опис предметної області	<i>Об'єкт:</i> фізичні об'єкти і процеси на всіх структурних рівнях організації матерії від елементарних частинок до Всесвіту, закономірності, які описують властивості середовищ, поверхонь, електромагнітних полів та хвиль, різні форми руху і будову матерії, та формують нові природничо-наукові знання. <i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з теоретичної та прикладної фізики у професійній діяльності або у процесі подальшого навчання, що характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та передбачають застосування певних теорій і методів фізики. Набуття практичних навичок з використання здобутих знань для проведення науково-дослідної та інноваційної діяльності (деталізація та класифікації практичних завдань, які стоять на шляху досягнення кінцевої мети; вибір оптимального методу розв'язання кожного з проміжного завдання; аналіз здобутих результатів та розробка рекомендацій з їх упровадження у практичній діяльності наукової лабораторії або виробничої фірми). <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> спеціальна освіта та професійна підготовка в галузі фізики елементарних частинок, фізики плазми та керованого термоядерного синтезу, плазмової електроніки, фізики конденсованих середовищ, гравітації та квантової теорії поля, теоретичної та експериментальної ядерної фізики, а також інформаційних систем для наукоємних фізичних технологій та ядерної енергетики з можливістю набуття необхідних дослідницьких навичок для наукової кар'єри. <i>Методи, методики та технології:</i> фізичні ідеї, гіпотези, теорії та моделі, методи експериментальних фізичних досліджень та математичні методи, що відповідають теоретичному змісту предметної області. <i>Інструменти та обладнання:</i> Наукові прилади для фізичних досліджень і вимірювань, спеціалізоване програмне забезпечення.

Академічні права випускників	Мають право продовжити навчання на третьому (науковому) рівні вищої освіти у ЗВО і наукових установах в Україні і за кордоном та/або, за умов набуття відповідного досвіду, адаптуватися до напрямів суміжної професійної діяльності.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

- 120 кредитів ЄКТС за освітньо-науковими програмами з терміном навчання 1 рік 9 місяців;
- 90 кредитів ЄКТС за освітньо-професійними програмами з терміном навчання 1 рік 4 місяці.

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані наукові та науково-технологічні задачі та практичні проблеми з різних аспектів теоретичної та прикладної фізики у професійній діяльності або у процесі подальшого навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, а також глибоке осмислення наявних знань, створення нових знань, оволодіння методологією наукової діяльності, практичне впровадження отриманих результатів.

Загальні компетентності	K01. Здатність до абстрактного та системного мислення, аналізу та синтезу. K02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. K03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. K04. Здатність бути критичним і самокритичним. K05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. K06. Навички міжособистісної взаємодії. K07. Навички здійснення безпечної діяльності. K08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. K09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. K10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. K11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Готовність діяти в нестандартних ситуаціях. K12. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. K13. Здатність спілкуватися іноземною мовою. K14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. K15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові) компетентності	K16. Знання і розуміння теоретичного та експериментального базису сучасної теоретичної та прикладної фізики. K17. Здатність використовувати на практиці базові знання з математики як математичного апарату фізики при вивченні та дослідженні фізичних явищ і процесів. K18. Здатність працювати із науковим обладнанням та вимірювальними приладами, обробляти та аналізувати результати досліджень. K19. Здатність виконувати обчислювальні експерименти, використовувати чисельні методи для розв'язування фізичних задач і моделювання фізичних систем. K20. Здатність виконувати теоретичні та експериментальні дослідження автономно та у складі наукової групи, та керувати колективом у сфері своєї професійної діяльності. K21. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації. K22. Розвинуте відчуття особистої відповідальності за достовірність результатів досліджень та дотримання принципів академічної доброчесності разом з професійною гнучкістю. K23. Усвідомлення професійних етичних аспектів фізичних досліджень. K24. Орієнтація на найвищі наукові стандарти – обізнаність щодо фундаментальних відкриттів та теорій, які суттєво вплинули на розвиток фізики та інших природничих наук.

	K25. Здатність здобувати додаткові компетентності через вибіркові складові освітньої програми, самоосвіту, неформальну та інформальну освіту.

V. Нормативний зміст підготовки магістра, сформульований у термінах результатів навчання

- ПР01. Здатність продемонструвати знання і розуміння наукових і математичних принципів, необхідних для розв'язування інженерних задач та виконання досліджень в галузі теоретичної та прикладної фізики, ядерної та термоядерної енергетики, тощо.
- ПР02. Здатність продемонструвати знання сучасного стану справ, тенденції розвитку, найбільш важливі розробки та новітні технології в галузі теоретичної та прикладної фізики, ядерної та термоядерної енергетики, тощо.
- ПР03. Здатність продемонструвати поглиблені знання у вибраній спеціалізації.
- ПР04. Здатність продемонструвати розуміння впливу технічних рішень в суспільному, економічному, соціальному і екологічному контексті.
- ПР05. Вміти вибирати методи і моделювати явища та процеси в динамічних системах, а також аналізувати отримані результати.
- ПР06. Вміти самостійно планувати та виконувати експерименти, оцінювати отримані результати.
- ПР07. Вміти застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та навички програмування для розв'язання типових інженерних завдань.
- ПР08. Вміти застосовувати отримані знання й практичні навички, адаптувати результати наукових досліджень під час створення нового та експлуатації існуючого електроенергетичного, електротехнічного устаткування та його складових.
- ПР09. Вміти застосовувати знання і розуміння для розв'язування задач синтезу та аналізу елементів та систем, характерних обраній спеціалізації.
- ПР10. Вміти здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел.
- ПР11. Вміти ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди.
- ПР12. Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціалізації з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів.
- ПР13. Вміти самостійно виконувати експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою.
- ПР14. Вміти критично проаналізувати основні показники функціонування системи та оцінити використані технічні рішення та обладнання.
- ПР15. Вміти застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін та враховуючи нетехнічні аспекти, під час розв'язання інженерних задач обраної спеціалізації та проведення досліджень.
- ПР16. Вміти аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованої задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення.
- ПР17. Вміти ефективно спілкуватись на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою.
- ПР18. Вміти представляти та обговорювати отримані результати та здійснювати трансфер набутих знань.
- ПР19. Здатність адаптуватись до нових умов та самостійно приймати рішення.
- ПР20. Здатність усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.
- ПР21. Здатність відповідально ставитись до виконуваної роботи та досягати поставленої мети

з дотриманням вимог професійної етики.
ПР22. Здатність демонструвати розуміння засад охорони праці, електробезпеки та їх застосування.

VI. Форми атестації здобувачів другого (магістерського) ступеня вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна (дипломна) робота магістра є завершеною розробкою, що відображає інтегральну компетентність її автора. У кваліфікаційній роботі повинні бути викладені результати експериментальних та/або теоретичних досліджень, проведених із застосуванням положень і методів фізики, спрямованих на розв'язання конкретного наукового завдання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Кваліфікаційна робота має бути перевірена на плагіат. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснювати у відповідності до вимог чинного законодавства.

Пояснювальна записка

Тимчасовий стандарт вищої освіти містить компетентності, що визначають специфіку підготовки магістрів зі спеціальності 105 – Прикладна фізика та наноматеріали. Вони узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 показує відповідність визначених Тимчасовим стандартом компетентностей дескрипторам НРК. В таблиці 2 показана відповідність програмних результатів навчання компетентностям.

Факультети та/або навчально-наукові інститути самостійно визначають перелік дисциплін, практик та інших видів освітньої діяльності, необхідний для набуття означених Тимчасовим стандартом компетентностей.

Наведений в Тимчасовому стандарті перелік компетентностей і програмних результатів навчання не є вичерпним. Факультети та/або навчально-наукові інститути при формуванні освітніх програм можуть вказувати додаткові компетентності і програмні результати навчання, а також вводити додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1.

Матриця відповідності визначених Тимчасовим стандартом компетентностей дескрипторам НРК.

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
K01		+		
K02		+		+
K03	+	+		
K04	+			
K05	+			+
K06			+	
K07	+			+
K08	+	+		+
K09				+
K10	+			+
K11	+			+
K12			+	
K13			+	
K14	+		+	+
K15	+		+	+
Спеціальні (фахові) компетентності				
K16	+			
K17	+	+		
K18	+	+		
K19	+	+		+
K20	+	+		+
K21	+	+		+
K22	+			
K23	+	+	+	+
K24	+			+
K25				+

Таблиця 2.

